

Markavvattning - nu och i framtiden

Elisabeth Bölenius, Jordbruksverket,
Kompetenscentrum vattenhushållning

Foto: Lennart Svedlund

Vattenhushållning på jordbruksverket

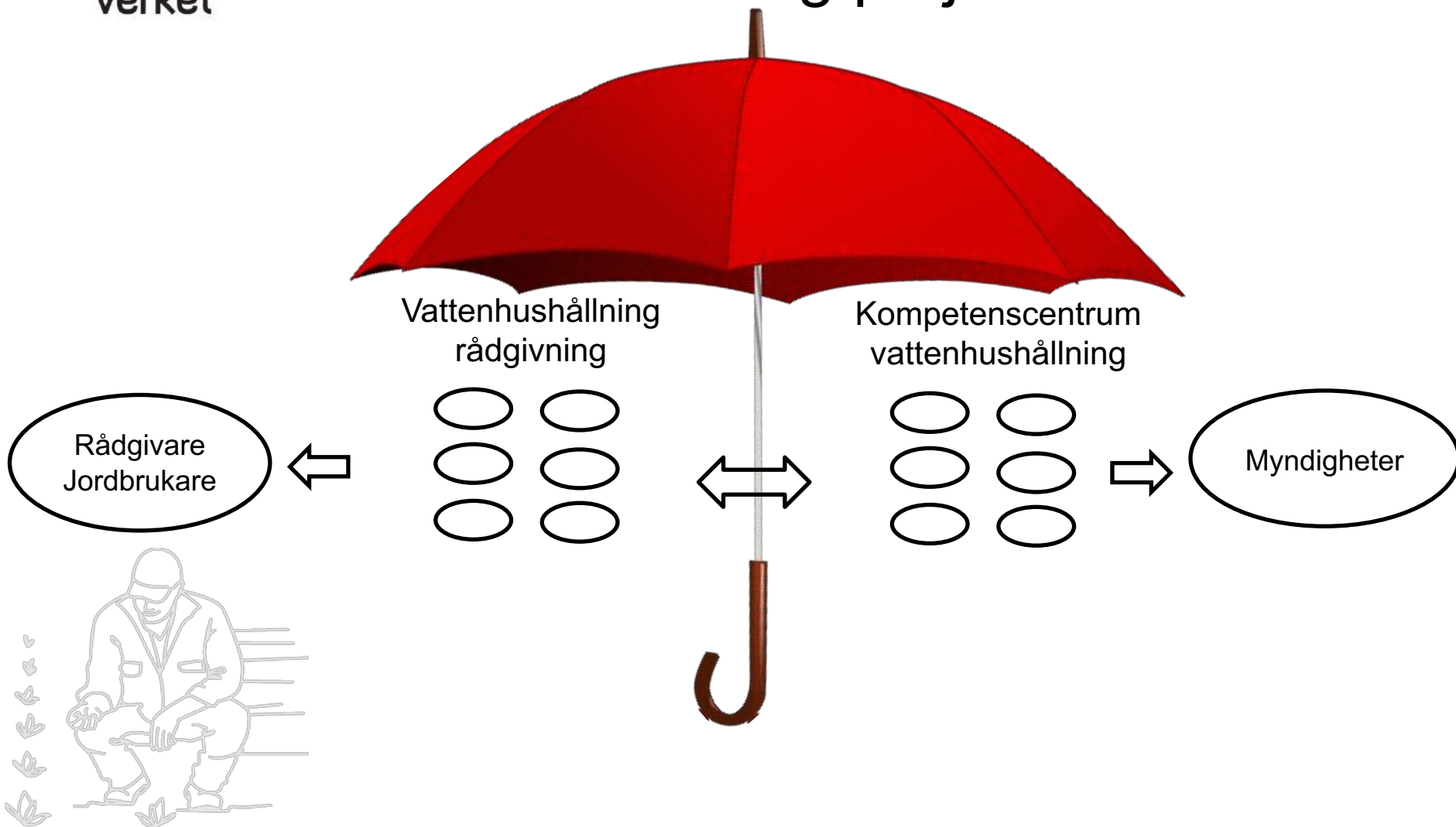
Konferens om jordbrukets vattenhushållning - i ett föränderligt klimat

Konferensen tar upp frågor om både för lite och för mycket vatten, främst ur ett klimatanpassningsperspektiv.

Konferensdatum: 13-14 november 2019 i Norrköping

Vattenhushållning på jordbruksverket

Vattenhushållning på jordbruksverket

Rådgivare:

Anna Bjuréus

Tilla Larsson

Magdalena Nyberg

??

Utredare:

Elisabeth Bölenius

Tomas Johansson

Eva Johansson

Lisa Reiter

Ulrika Sabel

Avvattning av jordbruksmark i ett förändrat klimat

- Årliga investeringar i täckdikning behöver bli två till tre gånger större
- Regelverket ett hinder för att klimatanpassa huvudavvattningen.
- Ökad satsningar på forskning, utveckling och utbildning för en ökad livsmedelsproduktion och minskad miljöpåverkan.

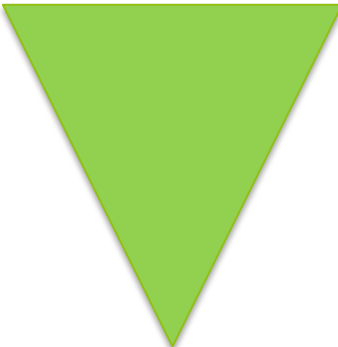
[Jordbruksverkets rapport 2018:19](#)

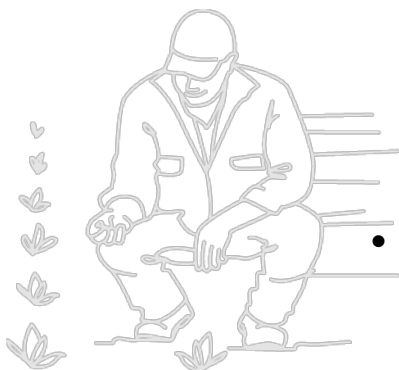
Avvattning av jordbruksmark i ett förändrat klimat

- Förändringar i nederbörd, avdunstning och flöde
- Förändrade odlingsförutsättningar
- Ännu viktigare med en bra dränering

Avvattning av jordbruksmark - nuvarande status

-
- 640 000 ha bedöms ha behov av åtgärder
 - 150 000 ha planeras att åtgärdas inom 5 år, motsvarar 30 000 ha per år.
 - I praktiken genomförs åtgärder på 10 000 ha per år.
 - För 500 000 ha, 20 % av totala åkerarealen finns behov men inga planer på åtgärder
 - Investeringarna behöver alltså fördubblas eller tredubblas för att få till en tillfredsställande dränering.

Avvattning av jordbruksmark - nuvarande status

- Svårt att få överblick
- Regionala skillnader
- Svårt att bedöma behovet

Avvattning av jordbruksmark - marken

- En fungerande dränering är en förutsättning för en bra markstruktur
- ...som är en förutsättning för bra dränering
- Mullhalt, tjäle, växtsäsong...

Avvattning av jordbruksmark - klimat

- Ökade flöden under vintern, minskade under sommaren
- Varierar över landet
- Ökad risk för intensiva regn
- Större kapacitet i huvudavvattningen

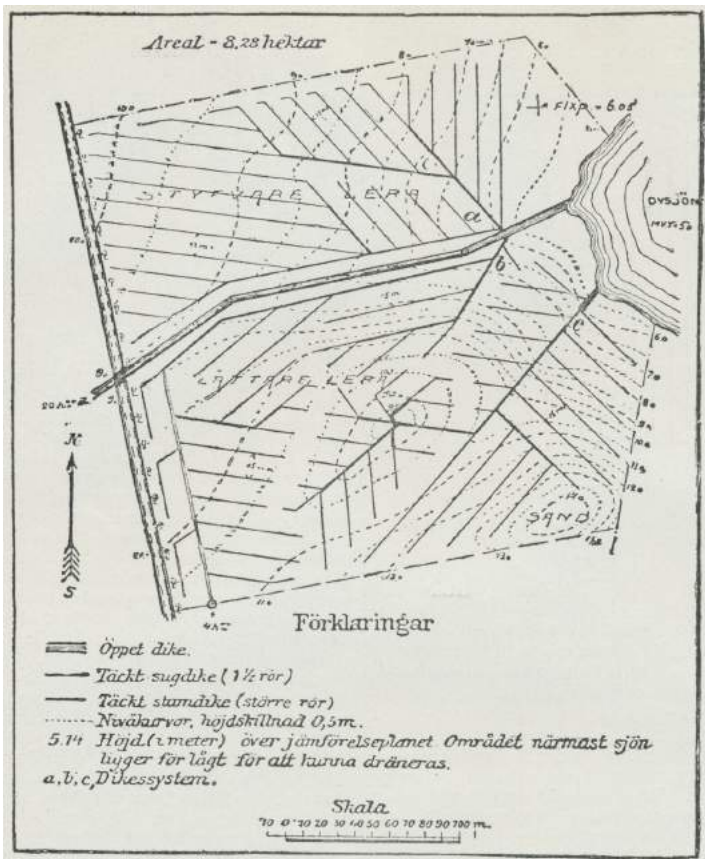
Avvattning av jordbruksmark - klimat

- Längre odlingssäsong, högre temperatur
- Nya grödor och växtföljder.
- Ökad risk för torka och vattenbrist.

Foto: Karl-Johan Petersson

Avvattning av jordbruksmark - dimensionering

- För torrt eller för blött?
- Miljökrav
- Omgivning påverkar

Avvattning av jordbruksmark - underhåll

- 64 % bedömer att underhåll behövs
- 50 % planerar underhåll
- ?? % genomför underhållet

Avvattning av jordbruksmark - finansiering

Stöd

Stöd i landsbygdsprogrammet

Investeringar

Bredband

Startstöd

Innovationer, EIP

Samarbeten

Kompetensutveckling och rådgivning

Utlysningar och upphandlingar

Lantrasföreningar

Skogens stöd

Miljöinvesteringar

Att ansöka om utbetalning

Pengar från EU - använd logga

Jordbrukarstöd i landsbygdsprogrammet

En introduktion till stöden i landsbygdsprogrammet

Stöd i landsbygdsprogrammet

Det finns flera olika stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet. Det finns företags- och projektstöd. Du kan exempelvis få stöd för att göra investeringar i ditt företag eller för att göra investeringar som blir till nytta för fler. Det finns också fler stöd som startstöd, stöd till samarbeten, stöd till bredband och miljöinvesteringar.

I landsbygdsprogrammet ingår också stöd och ersättningar som räknas som jordbrukarstöd. Dessa vänder sig i första hand till lantbrukare. Det kan exempelvis vara miljö- och djurvälståndersättningar.

Foto: smiljanabider.se

Investeringar

Investeringar som kommer det egna företaget till nytta räknas som företagsstöd. Investeringar som kommer fler till nytta räknas som projektstöd.

Miljöinvesteringar

Miljöinvesteringar är stöd till investeringar som förbättrar miljön. Det kan till exempel vara att anlägga en våtmark eller att röja en betesmark.

- Stöd eller inte?
- Farhågor och förväntningar

Avvattning av jordbruksmark - samhällets påverkan

Bild: Mönsterås kommun

Åtgärder för vattenmiljön

- i och kring diken och vattendrag

Dialogprojekt mellan Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket

Del 1

Nationell strategi för prioritering av vattenåtgärder inom jordbruket

Del 2

Fysisk påverkan i jordbruksvatten

Klustergrupper

Jordbrukets vattenbehov

– vad vi jobbar med

- Underlag för bevattningsbehov
- Bevattningsberäkningar
- Vattenkvalitet
- Vattenmagasin
- Webbinarium

[Jordbruksverkets rapport 2018:18](#)

Markavvattning

– nu och i framtiden

- Stort investeringsbehov
- Regler och lagar behöver anpassas och förenklas
- Hänsyn till olika behov
- Viktigt att ta hand om marken

